

Oldenzaal houdt de hand op de knip

Op de fiets met wethouder Zinkweg: 'Groene omwenteling moet duurzaam kosten reduceren'

Alle gemeenten zijn ermee bezig: klimaat-adaptatie, biodiversiteit en beleevingsgroen aanbrengen in verstedelijkte gebieden. Zo ook Oldenzaal. Maar in deze Overijsselse gemeente wordt niet, zoals in veel andere gemeenten, diep in de buidel getast om de stad klaar te maken voor de toekomst. 'We investeren in duurzame kostenreductie', legt wethouder Evelien Zinkweg (VVD) uit.

Auteur: Paul van der Sneppen

Als Stad en Groen een wethouder benadert voor een fietstocht door de gemeente, heeft het groenbeleid in die gemeente meestal al eens eerder de pers gehaald. Zo ook in Oldenzaal. Vorig jaar maakte dagblad Tubantia gewag van een klein oproer tegen het groenbeleid in de Oldenzaalse buurt 't Klieverik. De toen zittende wethouder Manouska Molema werd door buurtbewoners ter verantwoording geroepen voor de versoering van het groenonderhoud. Het incident waarover Tubantia bericht, staat niet op zichzelf. Ook andere Oldenzalers hebben de afgelopen jaren kritiek geuit op het groenbeleid, zo leren we op het stadhuis.

Bezuinigd

De oorzaak moet gezocht worden in het groenbeleidsplan voor 2014-2018. Daarin is flink bezuinigd op het groenonderhoud. Vooral in 2016 ging het mes in de uitgaven. Inmiddels zit Evelien Zinkweg op de plaats van Molema en ligt er ook een kakelvers groenbeleidsplan. Het

nieuwe college heeft daarin duidelijk gehoor gegeven aan de wens van burgers om het onderhoudsniveau op te schroeven. Alle locaties die op beeldkwaliteit C werden onderhouden, zijn weer verzet naar niveau B. 'Daar zijn ook onze groenmedewerkers blij mee, merk ik', vertelt Zinkweg. 'Ze vinden het B-niveau makkelijker te onderhouden. Bij C-niveau duurt het langer voor je weer terugkomt. We merkten dat het werk er zwaarder door werd en dat heeft zelfs geleid tot een hogere uitval onder onze groenmedewerkers.'

Broddelwerk

Eén van de problemen waar de groendienst tegenaan loopt, is dat de medewerkers van de groendienst tijdens onderhoudswerk op niveau C door burgers worden aangesproken op de staat van het onderhoud. 'Dat is niet leuk. Vooral de medewerkers met een sw-indicatie hebben daar moeite mee. Die zijn vaak extra gedreven om hun werk goed te doen. Het is dan ook lastig om ze uit te leggen dat ze best

Oldenzaal heeft een redelijk stabiel inwoneraantal van circa 32.000 inwoners. Het is een vrij groene gemeente met ongeveer 244 hectare openbaar groen in 2018. Dat is 76,7 vierkante meter groen per inwoner. De gemeente telt 19.500 bomen. Al dat groen wordt beheerd door een eigen groendienst met 13,5 fte's vaste medewerkers en 50 medewerkers met een sw-indicatie. Daarnaast wordt met ongeveer zeven lokale hoveniersbedrijven samengewerkt die ongeveer 30 tot 40 procent van het onderhoud voor hun rekening nemen. Grote aanlegprojecten worden allemaal uitbesteed. Voor het beheer van het openbaar groen heeft de gemeente Oldenzaal dit jaar 2,83 miljoen euro begroot.

iets mogen laten staan. Ze hebben dan snel het gevoel dat ze broddelwerk leveren. Als ze dan ook nog op de kwaliteit van het werk worden aangesproken door burgers, ligt dat soms zwaar op de maag.'

Terugschakelen van C- naar B-niveau bleek bovendien kostbaar, vertelt Zinkweg. 'Als je een aantal jaar onderhoud hebt gepleegd op C-niveau en je gaat terug naar B, moet eigenlijk

moet voorkomen worden. Maar de ervaring van onze groendienst is dat je bij 30 tot 40 procent bodembedekking dat stadium vaak al voorbij bent. Dan kun je beter gaan ploegen dan schoffelen, hoor ik ze daarover zeggen.'

Bakzeil

Toch staat Zinkweg wel achter het bezuinigingsbeleid dat onder inwoners van de stad voor ophef heeft gezorgd. Dat het nieuwe college het onderhoudsniveau heeft bijgesteld, betekent geenszins dat van de oorspronkelijke koers wordt afgeweken. 'We stellen het plan bij. We zijn teruggegaan naar onderhoudsniveau B, maar de koers blijft in grote lijnen hetzelfde.' Volgens de wethouder moet het onderhoudsbeleid vooral gezien worden in een lange traditie van goed rentmeesterschap waarop de Oldenzaalse stadsbesturen kunnen bogen. 'De bezuinigingen zijn nooit een noodsprong geweest. We hebben zeker geen financiële strop om de nek. Oldenzaal gaat goed met zijn geld om. Dat zie je ook terug in het groenbeleid. We hebben in biodiversiteit geïnvesteerd om op termijn structureel kosten te besparen. We blijven de komende jaren bovendien stappen nemen om de biodiversiteit te bevorderen. We weten namelijk dat dit op termijn veel onderhoudskosten bespaart.'

Begrip

Burgers begrijpen de omvorming van openbaar groen naar meer biodiversiteit doorgaans heel goed, denkt de wethouder. 'Als we van heesters overstappen op mooie planten, is dat geen probleem. De problemen doen zich vooral voor wanneer het gaat om grassen. Het

De bergingsvijver in de ecologische verbindingzone Jufferbeek draagt ook bij aan de biodiversiteit.

omschakelen naar bloemrijk gras wordt vaak ervaren als verrommeling. Als je minder maait, denken mensen ook dat er meer ongedierte in het gras komt. Ze zijn bang dat het teken en ratten aantrekt. Pas als de bloemen in het gras komen, zien buurtbewoners de waarde van een dergelijk groenbeleid. Maar op aandringen van Oldenzalers zijn we wel op verschillende plaatsen teruggedaan van extensief naar intensief grasbeheer.'

Vooral in 2016 ging het mes in groenbeheer uitgaven

alles eruit en moet je helemaal opnieuw beginnen. Als je kijkt naar de CROW-richtlijn voor onderhoud op C-niveau, zie je dat er wordt gesproken van 30 tot 40 procent bedekking met een onkruidhoogte van maximaal 50 cm. Er wordt gewaarschuwd voor vergrassing; dat

Waterbeleid en recreatie gaan hand in hand.

De fietstocht door Oldenzaal vertrekt vanaf het stadhuis aan de Ganzenmarkt. Op het Stationsplein wordt even afgestapt. Tot 2013 lag het plein er desolaat bij; verpaupering en verstening hadden de entree naar de binnenstad in hun greep.

Omlijsting

Inmiddels ligt het plein er heel anders bij. Het is omgevormd in lijn met het biodiversiteitsbeleid van de gemeente. Een terrassentuin met veel verschillende planten en bomen siert het straatbeeld en er is een fietsverbinding onder het spoor door aangelegd. Die verbindt het stadscentrum met de wijk Zuid-Berghuizen, aan de andere kant van het spoor. 'Het is opener en aantrekkelijker geworden. We hebben een aantal mooie beeldbepalende gebouwen hier, een oud belastingkantoor en een ziekenhuis. Die komen nu weer tot hun recht. Het oog wordt ernaartoe getrokken; ze hebben als het ware een groene omlijsting gekregen.'

Aan de andere kant van het spoor ligt onder meer de nieuwe buurt Stakenbeek. Een geïntegreerd oog ziet hier hoe Oldenzaal op creatieve wijze omgaat met waterbeheer. Een ondergrondse wateropvang van 7.000 kuub vangt al het hemelwater van het woongebied op. Wanneer die overloopt, stroomt het water in een wadi, een natuurlijke wateropvang met grassen en planten die goed tegen natte voeten kunnen. Vanuit de wadi kan het water bij

extreme regenval zijn weg vinden naar een naastgelegen beek.

Stuwwal

Dit ingenieuze systeem van waterbeheer en vooral waterretentie zien we op verschillende plaatsen in Oldenzaal terug. Dat is natuurlijk geen toeval. De stad krijgt bij zware regenval veel water te verwerken dat vanaf de nabijgelegen stuwwal naar beneden stroomt. Waterretentie is bovendien van groot belang voor Oldenzaal, zo is afgelopen zomer gebleken. Op veel plaatsen wordt de zandgrond afgewisseld door zware kleigrond. Door de extreme droogte van 2018 is op verschillende plaatsen de klei ingeklonken. Daardoor hebben oudere woningen die in de jaren dertig zonder fundering op de klei zijn gebouwd schade opgelopen. 'Klimaatverandering dwingt ons nu om heel slim met water om te gaan. Zowel droogte als extreme regenval speelt ons parten in deze stad.'

Speerpunten

De tocht voert vervolgens langs verschillende locaties naar een van de pronkstukken van het Oldenzaalse groenbeleid, de ecologische verbindingzone Jufferbeek. Tussen twee bedrijventerreinen strekt zich een brede natuurstrook uit, waar vooral water vrij spel krijgt. Alle speerpunten van het groenbeleid komen hier tot uiting: biodiversiteit, bestrijding van hittestress

Burgerinitiatieven sieren het straatbeeld.

‘Bedrijven zijn geen bomenplanters, maar hebben wel behoefte aan groen’

en waterretentie. De verbindingszone heeft een grote bergingsvijver, verschillende bosschages, heide, gras, bos en zelfs een moerasbosje. De naastgelegen, jonge bedrijventerreinen Jufferbeek-Zuid en Het Hazewinkel doen daarentegen verstaand aan. ‘Dat maakt de natuur op deze plek zo belangrijk. We compenseren de verstening. Bedrijven zijn geen bomenplanters. Ik denk ook niet dat we dat van ze moeten vragen’, vindt Zinkweg. ‘Bedrijven moeten hier goed met hun vrachtauto’s uit de voeten kunnen. Bomen en andere groenvoorzieningen staan dan maar in de weg. Dat neemt niet weg dat ze wel groen in hun omgeving nodig hebben. Werknemers willen immers graag uitwaaien in de natuur tijdens de lunchpauze. Wij nemen als gemeente de verantwoordelijkheid om daarin te voorzien. We leggen dat niet bij de ondernemers neer. We willen ervoor zorgen dat bedrijven zich hier graag vestigen en creëren daarvoor graag een goed kader’, zo spreekt de VVD-wethouder, indachtig haar liberale beginselen.

Burgerinitiatief

Op de Zilverschoon ontmoet Zinkweg buurtbewoner Marcel Brand, één van de drijvende krachten achter een succesvol burgerinitiatief in de wijk. Buurtbewoners hebben hier het openbaar groen in zelfbeheer genomen. Het is één van vele burgerinitiatieven in de stad. In samenspraak met de gemeente heeft in Zilverschoon een herinrichting plaatsgevonden. Het ontwerp dat uit het overleg met de buurt is voortgekomen, is geheel in lijn met de ambitie van de gemeente om te streven naar optimale biodiversiteit. Van verrommeling is hier echter zeker geen sprake. Het openbaar groen in Zilverschoon ligt er strak bij. ‘Dit wordt op A-plus-niveau onderhouden’, weet Zinkweg te vertellen.

Ouderen

‘We steken er met vier mensen ongeveer acht uur per week in’, vertelt Brand. Daarnaast krijgt hij voor zwaar werk ondersteuning van een aantal jongere buurtbewoners. ‘Maar de harde kern zijn vooral ouderen. De jongere buurtbewoners waren in het begin heel actief en enthousiast, maar haakten later een beetje af.’ Dat deert het burgerproject echter niet, vindt zowel Brand als Zinkweg. ‘Wij hadden als gemeente nooit 32 uur per week in dit groen kunnen steken’, vertelt de wethouder. ‘We kunnen dit gerust een geslaagd project noemen, denk ik. Niet alleen omdat het groen er prachtig bij staat, maar ook vanwege de sociale cohesie die het in de buurt heeft gebracht.’ De rondgang door Oldenzaal laat zien dat de stad druk bezig is het groenbeleid toekomstbestendig te maken. De gemeente is op zoek gegaan naar een symbiose tussen kostenefficiënt groenbeleid en duurzaamheid. Daarbij heeft het gemeentebestuur hier en daar lessen geleerd, de koers moeten bijstellen en compromissen gesloten. Maar wie uit de berichtgeving in de lokale krant denkt te kunnen opmaken dat Oldenzaal haar groenbeleid heeft geofferd op het altaar van blinde bezuinigingsdrift, heeft het mis. Het groenbeleid van de Overijsselse stad maakt bepaald niet de indruk minder ambitieus te zijn dan dat van andere gemeenten die werken aan leefbaarheid en die zich voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering.

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/article/29621/oldenzaal-houdt-de-hand-op-de-knip